

Naar vi have gjort det, og det ikke er blevet benyttet fra anden Side, mener det ærede Medlem dog — og den Lantegang, der i dette Dieblif bevæger ham, har faaet sit Udtryk paa mange, mange Steder — at vi skulde have sagt: Saa blive vi ved; kan det ikke hjælpe paa denne Maade; maa vi se at gjøre det paa en anden Maade; naar vi have givet den ene Bevilling, kunne vi ogsaa give den anden, og vi maa finde os i, at det bliver den samme Regjering, der regjerer, og at Alt gaar paa samme Maade som før. Men paa den Maade faar man dog virkelig ikke nogen Fred, som man kan vente, at Nogen vil gaa ind paa, det kunne de Herrer ikke vente, og det saa meget mindre, som det er blevet sagt dem baade offentlig og privat, baade mundtlig og skriftlig, ved enhver Leilighed, hvor de ønskede at vide det, at Granden var der, hvor den nu var sat. Men det ærede Medlem maa ikke tro, og hans ærede Meningsfæller maa ikke tro, at jeg bebrejder dem Noget i saa Henseende. Det gjør jeg ikke. Jeg siger, at Ansvarer for, at den nævnte Mulighed for Fred, Udsigten til en fredelig Udvikling her hjemme, ikke er benyttet, paahviler den høie Regjering, ikke ærede Medlemmer af det Parti, som nu er saa ivrig i at modsigge mig. Den høie Regjering har benyttet sig af den Situation, der opstod her i Thinget, og som var fordelagtig for Regjeringens Partiinteresser, nemlig Splittelsen af det daværende Fler-tal i to dengang uenige Venstrepartier (Berg: Og fremdeles uenige) til at hævide sin Vestaæn og derigjennem sine Partiinteresser og til ikke at følge, hvad Landets Interesser hød, nemlig at gaa af Veien, for at rolige Tilstande kunde komme. Jeg lægger meget Ansvar i saa Henseende paa Regjeringen. Jeg forstaa ikke, at det nogensinde har været muligt for Nogen at sige, at Regjeringen har været berettiget til at handle, som den har. Jeg lægger intet Ansvar paa Høire, fordi det er mig klart, hvad der ingen Gemmelighed er, at de Herrer have været enige om, at det virkelig var en Veingælsø for rolige Fremskridt, og at de i dette Foraar have været enige om, at Regjeringen burde gaa sin Vej. De have været enige derom og ere enedes om ogsaa at virke dertil. Det kan jeg sige, idet de saa langt fra have lagt Vaand paa deres Enighed i saa Henseende, at tværtimod — det er ingen Gemmelighed, men Noget, de selv have villet have frem, — Enhver skulde have Ret til at udtale sig i den Retning, og burde og skulde udtale sig i den Retning. Derfor er det uberettiget, om jeg vilde angribe de Herrer, fordi det ikke er lykkedes. De Herrer have i den Henseende gjort, hvad jeg ligesom kalder deres Migt; de have ment, at Regjeringen burde gaa sin Vej og udtalt denne Mening, og de ere enedes om at udtale denne Mening, og det meget klart og bestemt; men de Herrer have ikke havt

den Indflydelse, hvortæn paa Regjeringen eller paa deres Presse, vel heller ikke hos alle deres Meningsfæller omkring i Landet, at deres Stemme kunde trænge igjennem. Det er en Ulykke; jeg beklager, at det ikke er lykkedes dem, men det kan ikke falde mig ind at angribe dem derfor. Jeg siger dette for ikke at blive misforstaaet. Derfor tror jeg heller ikke, at de Herrer's Glæde over Valgseiren kan være saa stor, thi i Virkeligheden ere Valgene den 3die Januar ikke blot et Tab og et Nederlag for den Politik, vi have ført, men lige saa fuldt for den Politik, som de Herrer af Høire have ønsket og arbejdet for — ligesaa fuldt, og jeg vil sige endnu mere. Det er nu ikke lykkedes for de Herrer, og jeg beklager det med fuldt Alvor, fordi jeg tror, at det virkelig var Veien, man skulde gaa fremad, og det skulde være den Vej, som, hvis der havde været Energi og Kraft nok til fra alle Sider at tage fat, og Resignation og Skjerlighed nok til Landet, ubetinget havde ført os ud af de meget alvorlige og pinlige Tilstande, som vi rimeligvis endnu komme til at befinde os i. Valgene af 3die Januar ere en Seir for den ministerielle Radikalisme, som er den allerværste Radikalisme, en Seir for den Theori, at et Ministerium rolig kan vedblive at regjere, hvad enten det har Folkethinget for eller imod sig, naar det blot kan faae et Fler-tal i det andet Thing til at støtte sig. Denne Theori er i absolut Strid med vort Lokammer-system og vor derpaa byggede Forfatning. Hvad de Herrer hidtil have naaet ved at beholde de nuværende Forhold, skal jeg ikke komme ind paa; jeg tror, at vi kunne ganske rolig sige, at her i Landet har Alt lidt under Ministeriets Strups Forbliven til Dato — Alt! Jeg veed meget godt, at der var Nogle, som i dette Foraar gjorde en modfat Opsættelse gjældende med Hensyn til Forholdet til Udlandet af den, jeg her har gjort gjældende, og jeg veed meget vel, at kort efter, at Rigsdagen var sluttet, kom det netop frem i Blade, som staa de Herrer nær, at saa længe Berlinerkongressen eller færegne europæiske Forhold stod paa, burde denne Regjering netop blive; thi den var særlig kaldet til at lede vore udenlandske Anliggender paa en for Alle betryggende Maade. Det var Hovedgrunden til, at denne Regjering skulde blive, at den særlig havde den faste kloge Haand, der kunde skaffe Danmark de vanskelige Forhold paa Berlinerkongressen. Jeg tilstaa, at jeg ikke var af den Mening. Jeg tror, at naar de Herrer ville se paa de senere Begivenheder, ville de have Grund til at tvivle om, at denne Mening var rigtig; men jeg skal ikke røre ved de senere Begivenheder nu; thi hvad der i den senere Tid ligger for, er ikke saa moment, at jeg i Dag vil sælde Dom over vor Regjering derfor. Jeg tror, vi kunne være enige om, at Danmark ikke i mange, mange Aar har